

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 11Co/309/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5715216865
Dátum vydania rozhodnutia: 18. 12. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Miroslav Šepták
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2018:5715216865.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedu senátu Mgr. Miroslava Šeptáka a členov senátu JUDr. Evy Malíkovej a JUDr. Romana Tichého, v právnej veci navrhovateľky X. V., nar. XX.XX.XXXX, bytom X., X. X/X, právne zastúpenej Mgr. Pavlom Karmanom, advokátom, so sídlom v C., X. S.. XX/XX, proti osobe, ktorá je podľa návrhu povinná platiť výživné (otec navrhovateľky) X. V., nar. XX.XX.XXXX, bytom X. - Q., D. XXXX/X, právne zastúpenému: AK JUDr. Silvia Tatarková, s. r. o., so sídlom Martin, Škultétyho 472/10, IČO: 36 868 108, v konaní o zvýšenie výživného na plnoleté dieťa, o odvolaní navrhovateľky a jej otca proti rozsudku Okresného súdu Martin č. k. 10C/553/2015-808 zo dňa 18. októbra 2017 v spojení s opravným uznesením Okresného súdu Martin č. k. 10C/553/2015-890 zo dňa 12. novembra 2018, takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvej inštancie v spojení s opravným uznesením vo výroku, ktorým uložil otcovi X. V. povinnosť s účinnosťou od 01.03.2016 do 20.06.2016 prispievať na výživu navrhovateľky zvýšeným výživným v sume 200,- eur mesačne, vo výroku, ktorým stanovil dlh na výživnom za obdobie od 01.03.2016 do 20.06.2016 v sume 150,- eur a vo výroku, ktorým vo zvyšku uplatneného nároku návrh navrhovateľky za obdobie od 30.12.2015 do 31.08.2016 zamietol, p o t v r d z u j e , s tým, že zameškané výživné v sume 150,- eur je o t e c p o v i n n ý zaplatiť navrhovateľke do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

Vo výroku, ktorým súd vzájomný návrh otca zamietol, zostáva rozsudok súdu prvej inštancie n e d o t k n u t ý .

Vo zvyšnej časti rozsudok súdu prvej inštancie z r u š u j e a vec mu v r a c i a na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom v spojení s opravným uznesením Okresný súd Martin (ďalej aj „súd prvej inštancie“) uložil otcovi X. V., nar. XX.XX.XXXX povinnosť s účinnosťou od 01.03.2016 do 20.06.2016 prispievať na výživu navrhovateľky zvýšeným výživným v sume 200,- eur mesačne a s účinnosťou od 01.09.2016 zvýšeným výživným v sume 220,- eur mesačne, zročným vždy do 20-teho dňa v mesiaci vopred na nasledujúci mesiac k rukám navrhovateľky (výrok I.). Vo zvyšku uplatneného nároku návrh navrhovateľky zamietol (výrok II.). Dlh na výživnom od 01.03.2016 do 20.06.2016 a od 01.09.2016 do 30.09.2017 spolu v sume 1.163,33 eur uložil otcovi zaplatiť mesačnými splátkami po 30,- eur, zročnými vždy spolu s bežným výživným, počnúc mesiacom nasledujúcim po právoplatnosti tohto rozsudku a s tým, že nezaplatením zročnej splátky sa stáva zročný celý dlh (výrok III.). Týmto zároveň došlo k zmene rozsudku Okresného súdu Martin sp. zn. 21P/130/2012 zo dňa 13.07.2012 vo výroku o výživnom na navrhovateľku (výrok IV.). Vzájomný návrh otca, ktorým žiadal, aby súd uložil navrhovateľke vždy po ukončení skúškového obdobia, t. j. na konci každého semestra preukázať otcovi

výsledky jednotlivých skúšok a preukázať doklad o návšteve školy; uložil povinnosť ohlásiť otcovi ako povinnému akúkoľvek zmenu zdravotného stavu alebo zmenu týkajúcu sa štúdia, súd prvej inštancie v celom rozsahu zamietol (výrok V.). Žiadnemu z účastníkov nepriznal právo na náhradu trov konania (výrok VI.). V dôvodoch rozhodnutia uviedol, že z vykonaného dokazovania mal za preukázané, že vyživovacia povinnosť otca bola voči navrhovateľke naposledy upravená rozsudkom Okresného súdu Martin sp. zn. 21P 130/2012 zo dňa 13.07.2012, ktorým bolo manželstvo rodičov navrhovateľky rozvedené. Súčasne bola v tom čase maloletá navrhovateľka zverená do osobnej starostlivosti matke X. V.. Výživné bolo určené na sumu 150,- eur mesačne, a to na základe rodičovskej dohody. V tom čase otec zarábala v čistom 697,- eur mesačne, matka dosahovala čistý priemerný mesačný zárobok vo výške 434,80 eur mesačne. Aj napriek odstupu času od poslednej úpravy vyživovacej povinnosti (5 rokov), aj napriek tomu, že z vykonaného dokazovania vyplynulo, že navrhovateľka sa stala od septembra roku 2015 študentkou vysokej školy Univerzity Palackého v Olomouci, v súvislosti s čím jej stúpli výdavky na bývanie, cestovanie, zakupovanie školských pomôcok, súd prvej inštancie konštatoval, že v danom prípade v období od 30.12.2015 až do 20.06.2016 by bolo priznanie vyššieho výživného v rozpore s dobrými mravmi, pretože príprava navrhovateľky na budúce povolanie, tak ako to v konaní vyšlo najavo, neodôvodňuje takéto rozhodnutie. V bližších podrobnostiach okresný súd uviedol, že v uvádzanom období sa navrhovateľka riadne nepripravovala na budúce povolanie, o čom svedčia jej študijné výsledky počas zimného aj letného semestra, keď v akademickom roku 2015/2016 na Prírodovedeckej fakulte v Olomouci nedosiahla ani len z diaľky potrebný počet kreditov na postup do 2. ročníka. Ak aj navrhovateľka zdôvodňovala túto skutočnosť tým, že jej matka bola na rizikovitom tehotenstve, chcela jej byť oporou a ťažko znášala tlak prebiehajúceho súdneho konania, tak súd prvej inštancie neušlo pozornosť, že konanie na súde začalo až koncom roku 2015 a prvé pojednávanie vo veci samej bolo nariadené až po ukončení skúšobného obdobia v zimnom semestri akademického roku 2015/2016. Preto takéto tvrdenia navrhovateľky považoval za účelové. Podľa presvedčenia súdu prvej inštancie si navrhovateľka neplnila riadne svoje študijné povinnosti. V prejednávanej veci pritom žiadala, aby jej otec v súvislosti s deklarovaným plnením študijných povinností a prípravou na budúce povolanie platil vyššie výživné. Za daného stavu by bolo v rozpore s dobrými mravmi (§ 75 ods. 2 Zákona o rodine) otcovi uložiť povinnosť platiť vyššie výživné s odôvodnením, že sa navrhovateľka pripravuje na budúce povolanie. Ďalej konštatoval, že povinnosti rodiča prispievať na výživu dieťaťa podľa jeho možností a schopností korešponduje v súlade s dobrými mravmi povinnosť dieťaťa riadne na vysokej škole študovať. V danom prípade sa navrhovateľka systematicky a sústavne nepripravovala riadne na budúce povolanie a neštudovala, nakoľko jej študijné neúspechy nemožno pripísať nejakému momentálnemu čiastkovému zlyhaniu, alebo excesu v priebehu skúšobného obdobia, či už v zimnom, alebo letnom semestri, ale vzhľadom na minimálny úspech navrhovateľky v prvom ročníku je nutné ich pripísať laxnému prístupu k štúdiu. Z uvedených dôvodov okresný súd v prevažnej časti návrh navrhovateľky na zvýšenie výživného za obdobie od 30.12.2015 až do 20.06.2016 zamietol. Otcovi uložil povinnosť platiť zvýšené výživné na navrhovateľku len za obdobie od 01.03.2016 do 20.06.2016, a to v sume 200,- eur mesačne s prihliadnutím na iné okolnosti, ktoré u navrhovateľky nastali, a síce jej zdravotné problémy, ktorými v tomto období trpela. V tejto súvislosti uviedol, že v prvej polovici roka 2016 sa navrhovateľke zhoršil zdravotný stav, absolvovala operačný zákrok žíl, ktorý pre ňu predstavoval náklady vo výške 200,- eur. Očné vyšetrenie a nákup okuliarov predstavovali ďalšie výdavky v sume 97,- eur, 24,- eur a 15,- eur. Vezmúc v úvahu, že v tomto období bola navrhovateľka študentkou vysokej školy, aj napriek tomu, že riadne neštudovala, nebola ešte schopná samostatne sa živiť. Príjem jej matky bol len minimálny, spočívajúci v dávkach nemocenského počas rizikového tehotenstva. U otca oproti poslednej úprave výživného na navrhovateľku došlo k zmene pomerov, keďže sa jeho príjem zvýšil o viac ako 130,- eur mesačne. Vychádzajúc z uvedeného, okresný súd za obdobie od 01.03.2016 do 20.06.2016 zvýšil výživné otca na navrhovateľku o 50,- eur mesačne. Na základe výsledkov vykonaného dokazovania a s účinnosťou od 01.09.2016, keď už navrhovateľka bola študentkou Univerzity svätého Cyrila a Metoda v Trnave, súd prvej inštancie s prihliadnutím na preukázaný príjem otca a minimálny príjem matky zvýšil výživné na navrhovateľku na sumu 220,- eur mesačne. Táto suma podľa jeho presvedčenia zodpovedá finančným možnostiam otca, ktorému aj po úhrade jeho nevyhnutných výdavkov zostávajú 3 čistého príjmu na uspokojovanie osobných potrieb. Matke navrhovateľky pritom poklesol príjem a pribudla jej vyživovacia povinnosť, keďže je na materskej dovolenke. Záverom okresný súd vyslovil presvedčenie, že ak je v možnostiach rodiča poskytovať vyššie výživné dieťaťu študujúcemu na vysokej škole, je nemysliteľné, aby bola táto povinnosť prenášaná na štát vo forme sociálneho štipendia, ktoré navrhovateľka poberala od 01.10.2016. Sociálne štipendium je plnením, ktoré je poskytované v prípade, ak výživu študenta na vysokej škole nie sú schopní zabezpečiť vzhľadom na výšku svojich príjmov rodičia. Je samozrejmé, že matka pri pribudnutí ďalšej vyživovacej povinnosti zo svojho príjmu

financovanie navrhovateľky na vysokej škole nedokáže výraznejšie finančne podporiť. Inak je tomu však u otca, v ktorého schopnostiach a možnostiach je, a to aj s prihliadnutím na jeho príjem, platiť na navrhovateľku od nástupu na vysokú školu Univerzity svätého Cyrila a Metoda v Trnave (ktorú zvláda lepšie a s menšími nákladmi ako štúdium v Českej republike) výživné v tej výške, ako určil súd. S poukazom na zvýšenie výživného súd prvej inštancie vypočítal aj dlh na zameškanom výživnom, a to za obdobie od 01.03.2016 do 20.06.2016 a tiež za obdobie od 01.10.2016 do 30.09.2017 (výrok III.). Pokiaľ išlo o vzájomný návrh otca (výrok V.), súd prvej inštancie ho v celom rozsahu zamietol, keďže nemal oporu v zákone. Konštatoval, že uložiť informačnú povinnosť rodičovi dieťaťa, ktorému bolo zverené dieťa do osobnej starostlivosti, zákon umožňuje len pri aplikácii ustanovenia § 24 ods. 5 Zákona o rodine u maloletého dieťaťa. Aj, keď podľa § 43 ods. 3 písm. a/ Zákona o rodine je dieťa povinné spolupracovať so svojimi rodičmi, vzájomnej starostlivosti o neho a jeho výchovu a podľa § 43 ods. 3 písm. b/ je povinné plniť si svoje vzdelávacie povinnosti primerane svojim schopnostiam, nemožno tieto ustanovenia v prípade plnoletého dieťaťa (akým je navrhovateľka) vykladať v tom smere, že by jej bolo možné uložiť povinnosť pravidelného preukazovania výsledkov skúšok, návštevy vysokej školy a zdravotného stavu. Pokiaľ ide o zdravotný stav navrhovateľky, ide o prísne chránené osobné údaje, ktoré navrhovateľka môže zverejňovať, resp. súd si ich môže obstaráť len v prípade súdneho konania, ktoré sa týka zmeny vyživovacej povinnosti. Takéto obmedzenia by okresný súd mohol uložiť len v prípade maloletého dieťaťa, ktorému možno ukladať za podmienok stanoveným zákonom aj výchovné opatrenia v zmysle ustanovenia § 37 Zákona o rodine. Ustanovenie § 43 ods. 3 písm. a/ Zákona o rodine je možné vykladať len v súvislosti s povinnosťou maloletého dieťaťa vo vzťahu, ku ktorému si rodičia plnia svoje povinnosti sústavnej starostlivosti o dieťa a povinnosti výchovy, ktorá inak vyplýva z § 28 Zákona o rodine. O trovách konania súd prvej inštancie rozhodol podľa § 52 zák. č. 161/2015 Z. z. Civilného mimosporového poriadku (ďalej len „CMP“), v zmysle ktorého žiaden z účastníkov tohto typu konania nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak. Súd nemal za to, že by v tomto spore bolo možné aplikovať § 55 CMP, podľa ktorého môže náhradu trov konania priznať aj vtedy, ak je to s ohľadom na okolnosti prípadu spravodlivé, ku ktorému záveru v danom prípade nedospel. V zmysle ustanovenia § 57 CMP súd aj bez návrhu rozhodol o povinnosti účastníkov nahradiť trovy, ktoré vznikli štátu v súvislosti s dokazovaním, keď si v konaní vyžiadali od D. a. s. v M. informácie o účte vedenom v minulosti na navrhovateľku a za poskytnutie bankovej informácie zo štátnych prostriedkov vyplatil sumu 30,- eur na základe uznesenia sp. zn. 10C 553/2015 zo dňa 22.06.2016. Vykonaním tohto dôkazu vznikli trovy štátu, o ktorých súd rozhodol bez návrhu tak, že k ich náhrade zaviazal každého z účastníkov v 1 vzhľadom na skutočnosť, že každý z nich bol sčasti v konaní úspešný a neúspešný, a je v súlade s princípom spravodlivosti, aby sa obaja na náhrade trov konania štátu podieľali.

2. Proti uvedenému rozsudku podali odvolanie tak navrhovateľka, ako aj jej otec.

3. Navrhovateľka v podanom odvolaní súdu prvej inštancie vytýkala nesprávne právne posúdenie a nesprávne skutkové zistenia. Navrhla, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutých výrokoch, ktorými rozhodol o zvýšení výživného až od dňa 01.03.2016 vo výške 200,- eur mesačne a odo dňa 01.09.2016 vo výške 220,- eur mesačne, vo zvyšku návrh na zvýšenie výživného zamietol, rozhodol o nedoplatku na výživnom, o náhrade trov konania a o povinnosti zaplatiť trovy konania štátu, zmenil tak, že zvýši výživné na navrhovateľku na sumu 270,- eur mesačne počnúc dňom 30.12.2015 do 26.06.2016 a od 01.09.2016 opätovne v sume 270,- eur mesačne. Zároveň žiadala návrhom rozhodnúť o nedoplatku na výživnom, o trovách konania, ktorých náhradu žiadala priznať v rozsahu 100 % a uložiť otcovi nahradiť trovy štátu v rozsahu 100 %. V bližších podrobnostiach okresnému súdu vytýkala nesprávnu aplikáciu ustanovenia § 75 ods. 1, 2 Zákona o rodine a taktiež ustanovenia § 62 ods. 2 Zákona o rodine. Zdôraznila, že pri podávaní návrhu na zvýšenie výživného jej neboli známe majetkové pomery otca a pri navrhovanej výške zvýšeného výživného vychádzala z reálnych a preukázaných výdavkov počas štúdia v Olomouci. Tiež poukázala na zásadný pokles príjmu matky. Ďalej uviedla, že počas štúdia v Olomouci sa až do 20.06.2017 riadne zúčastňovala vyučovacieho procesu, zapisovala sa riadne na skúšky a tých sa aj riadne zúčastňovala, rovnako aj zápočtov. Za ďalšie je nesporné, že v tomto období mala výdavky na výživu, bývanie, cestovanie, školské potreby, ktoré boli v konaní oboznamované. Na existenciu uvedených výdavkov na výživu nemali výsledky jej štúdia žiaden vplyv. Zvýšené výdavky na výživu by mala navrhovateľka aj v prípade, že by neštudovala v Olomouci a tieto súviseli nielen s miestom jej štúdia, ale s jej potrebami v dôsledku vyššieho veku a s poklesom príjmu matky. Vyslovila presvedčenie, že skutočnosť, že skúšku nespravila, nemôže byť v žiadnom prípade dôvodom na aplikáciu ustanovenia § 75 ods. 2 Zákona o rodine, pretože neúspešné vykonanie

skúšky neznamena, že výdavky, ktoré mala navrhovateľka spojené s výživou a štúdiom, neexistovali, a to najmä za okolnosti, že na skúšky sa riadne dostavila, a teda je zrejme, že prejavovala snahu na tieto skúšky sa riadne pripraviť a absolvovať ich. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku je zrejme, že súd pri určovaní zvýšeného výživného a pri hodnotení majetkových pomerov otca vôbec nezohľadnil jeho príjem z predaja bytu vo výške 25.000,- eur, ktorý bol v priebehu konania jednoznačne preukázaný a rovnako nedostatočne prihliadol na minimálny príjem matky z dôvodu jej práceneschopnosti počas tehotenstva a následné poberanie len materskej a neskôr rodičovského príspevku a vznik ďalšej vyživovacej povinnosti matky k ďalšiemu dieťaťu. Taktiež dostatočne nezohľadnil osobnú starostlivosť matky o navrhovateľku. Napokon súd nezohľadnil tú skutočnosť, že otec navrhovateľky v minulosti bez súhlasu súdu a bez súhlasu navrhovateľky disponoval prostriedkami z jej detského vkladového účtu, a to takým spôsobom, z ktorého nemala navrhovateľka žiaden prospech. Pokiaľ ide o otcom tvrdené výdavky, v danom prípade súd nepostupoval dôsledne podľa § 62 ods. 5 Zákona o rodine a prihliadol na údajné výdavky, ktoré síce boli tvrdené, ale neboli žiadnym spôsobom preukázané, a preto v tomto smere na základe vykonaných dôkazov dospel súd k nesprávnym skutkovým zisteniam. Nesprávne je tiež konštatovanie, že otec od júna 2016 býval v prenajatom byte L. R., za ktorý platil sumu 260,- eur mesačne. Takéto konštatovanie nemá oporu vo vykonaných dôkazoch. Otec navrhovateľky síce predložil uzatvorenú nájomnú zmluvu, podľa ktorej mal platiť sumu 260,- eur mesačne, avšak žiadny dôkaz o skutočnom platení uvedenej sumy do skončenia dokazovania nepredložil. Keďže podľa presvedčenia navrhovateľky je nesprávny výrok vo veci samej, sú nesprávne súvisiace výroky o trovách konania, o zameškanom výživnom a uložení povinnosti zaplatiť štátu vzniknuté trovy konania.

4. Otec (ďalej aj „odvolateľ“) v podanom odvolaní súdu prvej inštancie taktiež vytykal nesprávne skutkové a právne závery a tiež porušenie práva na spravodlivý proces. Bližšie uviedol, že okresný súd pri rozhodovaní nechal dostatočne v úvahu to, že doposiaľ riadne platil výživné vo výške 150,- eur, to, že daroval svojej dcére - navrhovateľke 1 bytu, čím jej zagarantoval otázku bývania a majetku, ďalej namietal, že jeho príjem zo závislej činnosti nie je dosť vysoký na to, aby mohol platiť súdom stanovené zvýšené výživné, v súvislosti s čím podrobne poukázal na svoje mesačné výdavky, tiež dal do pozornosti odvolaciemu súdu, že žalobkyňa úmyselne v žalobe a počas súdneho sporu zamlčovala príjem z ubytovacieho štipendia, z ktorého celkovo obdržala 4.020,- Kč, taktiež nebolo vzaté do úvahy pri rozhodovaní sociálne štipendium, ktoré navrhovateľka poberá od októbra 2016 v sume 170,- eur mesačne, súd nepreveroval rozdiel v deklarovovaných príjmoch a zdokumentovaných výdavkoch predložených navrhovateľkou v návrhu. Pokiaľ by takto postupoval, zistil by, že majetok navrhovateľky a jej matky ďaleko prevyšuje majetok otca, z čoho tiež vyplýva, že do rodiny plynie ďalší príjem, či už legálny alebo nelegálny. Porušenie práva na spravodlivý proces otec videl v spôsobe pojednávania a vykonávania dôkazov, tiež v tom, že súd neskúmal dôvody, ktoré viedli žalobkyňu k podanému návrhu, v ktorom úmyselne uvádza klamlivé a zavádzajúce informácie. Celý súdny spor je účelový, podvodný, s jediným účelom, a to je udržanie si neprimeraného životného štandardu navrhovateľky a v prvom rade jej matky na úkor otca. Napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie je aj po právnej stránke vecne nesprávne, pretože súd pri svojom rozhodovaní neaplikoval ustanovenie § 43 a § 67 ods. 1 Zákona o rodine, ktoré zakotvujú povinnosti detí voči rodičom.

5. Navrhovateľka vo svojej odvolacej replike uviedla, že odvolanie otca je založené vo väčšej časti na jeho domnienkach, dohadoch a podozreniach, o ktorých však nepredkladá žiadne dôkazy, rovnako na prekrúcaní a mylnej interpretácii faktov, príp. vytrhávaní výrokov súdu či strán z kontextu, a to v snahe prispôbiť skutočnosti objasnené v tomto konaní jeho subjektívnemu názoru na prejednávajúcu vec. Zopakovala, že v danom prípade z vykonaného dokazovania bolo jednoznačne a nespochybniteľne preukázané, že od posledného rozhodovania o výživnom na navrhovateľku došlo k zmene pomerov tak na strane otca (nárast príjmu), ako aj na jej strane (vyšší vek a s tým súvisiace potreby a štúdium na vyššom stupni školy) a tiež aj na strane matky navrhovateľky (podstatný pokles príjmu, pribudnutie ďalšej vyživovacej povinnosti). Pokiaľ súd pristúpil k zvýšeniu výživného nepochybné je toto rozhodnutie správne a zákonné a je len nevyhnutným dôsledkom vyššie uvádzanej zmeny pomerov a zákonnej úpravy (§ 78 ods. 1, 3 Zákona o rodine, § 157 CMP). Navrhovateľka poprela tvrdenia otca, že dáva peniaze z výživného mame, aby z nich financovala potreby rodiny, partnera, brata. To, že navrhovateľke otec daroval 1 bytu, nie je skutočnosť významná z hľadiska rozhodovania o výživnom, ktoré sa platí v pravidelných opakujúcich sa sumách, ktoré sú zročné vždy mesiac dopredu. Otec si vo svojich vyjadreniach protirečí, keď na jednej strane tvrdí, že má záujem o navrhovateľkine štúdium na vysokej škole, ale na druhej strane nie je ochotný akceptovať fakt, že s týmto štúdiom sú spojené zvýšené náklady a na ich úhrade sa podieľať. Pokiaľ vo svojom odvolaní vo viacerých častiach

namieta, že súd nevykonával dokazovanie v rozsahu podľa jeho predstavy, je potrebné si uvedomiť, že tak otec, ako aj jeho právny zástupca nenavrhli po skončení dokazovania v konaní pred súdom prvej inštancie vykonanie žiadnych konkrétnych ďalších dôkazov, a preto sú takéto tvrdenia účelové. Rovnako tak, pokiaľ namieta vyhodnotenie vykonaných dôkazov zo strany súdu prvej inštancie, jedná sa o neopodstatnenú námietku, keďže na hodnotenie dôkazov v súlade s jeho predstavou nemá žiadny právny nárok. Napokon pokiaľ otec spochybňuje poskytovanie finančnej pomoci zo strany rodiny navrhovateľkinej matky navrhovateľke a jej mame, sú jeho tvrdenia čisto účelové, pretože sám v čase pred rozvodom manželstva z takejto pomoci profitoval.

6. Otec vo svojej odvolacej replike a zároveň duplike vo vzťahu k odvolaniu navrhovateľky zopakoval, že vykonané dokazovanie preukázalo, že základné výdavky navrhovateľky počas štúdií v Českej republike boli na úrovni 201,- eur mesačne, v Slovenskej republike na úrovni okolo 210,- eur mesačne. Zdôraznil, že zo strany navrhovateľky sa o žiadnu prípravu na skúšky v školskom roku 2015/16 nejednalo, za takúto prípravu nemožno považovať dostavenie sa na skúšku a odsedenie si prednášok. Vykonané dokazovanie preukázalo, že tvrdenie navrhovateľky o tom, že na jej študijných výsledkoch sa v podstatnej miere prejavil vplyv súdneho konania, je jednoznačne klamstvo. Otec pritom navrhovateľke opakovane ponúkal pomocnú ruku, a to aj počas pojednávania pred súdom, ktorú ona sama odmietala, a toto bolo aj na prvostupňovom súde preukázané (viď zvukové záznamy z pojednávania). Neobstojí ani argumentácia o znížení príjmu matky navrhovateľky v dôsledku rozšírenia rodiny, pretože partner matky je povinný postarať sa o partnerku a o svoje dieťa počas materskej dovolenky a nijakým spôsobom toto nemôže mať vplyv na vyživovaciu povinnosť matky navrhovateľky. Pokiaľ sa týka navrhovateľkou tvrdeného neoprávneného výberu z detského vkladového účtu, v skutočnosti išlo o výber finančných prostriedkov, ktoré boli na predmetný účet pripísané ako plnenie poisťnej udalosti v súvislosti s úmrtím starého otca navrhovateľky vo výške 1.980,- eur. Ako oprávnená osoba na disponovanie s týmto účtom a ako právny zástupca vtedy ešte maloletej X. bolo výlučne na zväžení otca, či a akým spôsobom bude používať prostriedky na tomto účte, pritom boli použité na úhradu spojenú s pohrebom starého otca. Dôkazy o platení sumy 260,- eur mesačne za bývanie v prenajatom byte L. R. otec v prvoinštančnom konaní predložil a riadne boli oboznámené. V nadväznosti na uvedené odvolateľ zdôraznil, že ako rodič má právo žiť v dôstojných podmienkach. V závere svojho podania otec ešte spochybnil aj výrok o uložení povinnosti zaplatiť trovy konania, keďže od počiatku sporu sa snažil s navrhovateľkou dohodnúť. Tiež nesúhlasil s uložením povinnosti zaplatiť zameškané výživné v 30,- eurových mesačných splátkach, pretože mu to nedovoľuje výška jeho príjmu zo závislej činnosti.

7. Krajský súd, ako súd odvolací, preskúmal napadnutý rozsudok v spojení s opravným uznesením na základe odvolaní navrhovateľky a jej otca v intenciách ustanovení § 65 až § 67 CMP a bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 zák. č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku, ďalej len „CSP“ a contrario) postupom v zmysle ustanovenia § 219 ods. 3 CSP rozsudok okresného súdu v spojení s opravným uznesením vo výroku, ktorým uložil otcovi X. V. povinnosť s účinnosťou od 01.03.2016 do 20.06.2016 prispievať na výživu navrhovateľky zvýšeným výživným v sume 200,- eur mesačne, vo výroku, ktorým stanovil dlh na výživnom za obdobie od 01.03.2016 do 20.06.2016 v sume 150,- eur a vo výroku, ktorým vo zvyšku uplatneného nároku návrh navrhovateľky za obdobie od 30.12.2015 do 31.08.2016 zamietol, ako vecne správny potvrdil v zmysle ustanovenia § 387 ods. 1, 2 CSP a vo zvyšnej časti rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, a to z nasledovných dôvodov.

8. Prispievať na výživu svojich detí je zákonnou povinnosťou obidvoch rodičov a ak aj si túto povinnosť rodičia neplnia, môže súd aj bez návrhu určiť rozsah ich vyživovacej povinnosti. Na dosiahnutej životnej úrovni svojich rodičov má právo podieľať sa aj ich dieťa (§ 62 Zákona o rodine).

9. Podľa § 78 Zákona o rodine, dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa zmenia pomery. Okrem výživného pre maloleté dieťa je zmena alebo zrušenie výživného možné len na návrh. Ak dôjde k zrušeniu alebo zníženiu výživného pre maloleté dieťa za uplynulý čas, spotrebované výživné sa nevracia. Pri zmene pomerov sa vždy prihliadne na vývoj životných nákladov.

10. Výživné sa určí podľa stavu zisteného v čase vydania rozhodnutia. Pri rozhodovaní o zmene výživného treba porovnať okolnosti dôležité pre určenie výživného tak v čase skoršieho rozhodnutia, ako aj v čase nového rozhodnutia. Predpokladom zmeny právoplatného rozhodnutia o výživnom je iba závažnejšia zmena pomerov. Nestačí len úvaha o tom, či doterajšie výživné je primerané, pretože

inak by išlo o neprípustnú reparáciu právoplatného súdneho rozhodnutia. Zmenou pomerov v zmysle § 78 ods. 1 Zákona o rodine sa rozumie výrazná zmena tých okolností (na jednej či druhej strane, t. j. oprávneného alebo povinného), ktoré boli podkladom predchádzajúceho rozhodnutia súdu o výživnom. Pôjde napríklad o také zvýšenie či zníženie (odôvodnený pokles) zárobku, či iných príjmov, prípadne ostatného majetku, ktoré ovplyvní celkovú situáciu povinného, a to nielen na krátky čas. Takou zmenou pomerov môže byť tiež vyšší vek dieťaťa, prípadne rozšírenie alebo zúženie vyživovacej povinnosti povinného, ale aj invalidita povinného a podobne.

11. Podľa § 75 ods. 2 Zákona o rodine, výživné nemožno priznať, ak by to bolo v rozpore s dobrými mravmi; to neplatí, ak ide o výživné pre maloleté dieťa.

12. Bez ohľadu na naplnenie zákonných kritérií pre určenie vyživovacej povinnosti, súd nemôže priznať výživné v prípade zisteného rozporu s dobrými mravmi. Nepochybná odôvodnenosť predmetného kritéria je daná prioritným predmetom úpravy rodinného práva, ktorým sú osobné vzťahy medzi subjektmi rodinného práva, na ktoré sa vyživovacie vzťahy viažu. Narušenie príslušných osobných vzťahov za relevantných dôvodov zákon sankcionuje tým, že nepovažuje za spravodlivé, aby osoba, ktorá sa takéhoto konania dopustila, požadovala plnenia založené práve na takomto osobnom vzťahu.

13. Pojem dobré mravy je neurčitým právnym pojmom, jeho obsah nevyplýva z pozitívneho práva. Okrem práva existujú aj iné systémy noriem, niektorým z nich takouto úpravou právo poskytuje ochranu tým, že im prepožičiava sankcie charakteristické pre systém práva. Nejde o akékoľvek normy, ale o všeobecne spoločensky uznávané pravidlá, prostredníctvom ktorých sa zavrhuje spoločensky nežiaduce javy. Vo všeobecnosti bývajú vyjadrené konštrukciou o „pocite sunáležitosti všetkých spravodlivo uvažujúcich ľudí“. Pojem dobré mravy je ďalej časovo (plynutím času podlieha zmenám) a miestne podmienený.

14. Na prípady rozporu s dobrými mravmi súd prihliada z úradnej povinnosti, ich danosť sa zisťuje podľa konkrétnych okolností prípadu. Čitateľnejšie budú rozpory spravidla v prípadoch výživného medzi manželmi (spôsobenie rozvratu, opustenie rodiny), resp. príspevku na výživu rozvedeného manžela. Ich existencia nie je vylúčená ani v prípade výživného medzi ostatnými príbuznými v prípade vyživovacej povinnosti rodičov voči deťom (ak výživné žiada rodič, ktorý v minulosti sám neplnil vyživovaciu povinnosť, dopustil sa trestnej činnosti voči dieťaťu), resp. plnoletých detí voči rodičom. Za rozpor s dobrými mravmi možno považovať aj prípad, ak by napr. príjmové a majetkové pomery oprávneného (v prípadoch, keď nie je podmienkou odkázanosť oprávneného napr. pri žalobe plnoletého dieťaťa voči rodičom) prevyšovali majetkové pomery povinného. Ako konanie v rozpore s dobrými mravmi by bolo možné považovať aj prípady, keď oprávnený bez ospravedlniteľného dôvodu nevykonáva žiadnu zárobkovú činnosť aj napriek objektívnym možnostiam a svojim schopnostiam a svoju situáciu rieši požadovaním výživného.

15. Preskúmaním obsahu spisu odvolací súd dospel k záveru, že v danom prípade súd prvej inštancie dospel na základe vykonaného dokazovania k správneému záveru, že priznanie vyššieho výživného pre navrhovateľku v súvislosti s jej nástupom na vysokú školu Univerzitu Palackého v Olomouci (ktorá skutočnosť spôsobila zvýšenie výdavkov) by bolo v rozpore s dobrými mravmi, pretože tak, ako to v konaní vyšlo najavo, v skutočnosti sa navrhovateľka na budúce povolanie riadne v období od 30.12.2015 až do 20.06.2016 riadne nepripravovala. V tomto smere je napadnutý rozsudok vecne správny. Okresný súd za posudzované obdobie v dostatočnom rozsahu zistil skutočný stav veci a vec správne právne posúdil. Z vykonaného dokazovania vyplynulo (viď bod 17. rozsudku), že navrhovateľka v školskom roku 2015/2016 v prvom semestri získala 1 kredit, v máji roku 2016 mala 4 kredity z potrebných 40 pre postup do 2. ročníka. V zimnom semestri mala urobiť 8 skúšok, z ktorých v riadnom termíne urobila len 1 skúšku, pričom celkovo spolu s letným semestrom by mala urobiť 11 skúšok. Navrhovateľka sa v máji a júni roku 2016 nepokúšala už urobiť ďalšie skúšky, pretože sa zúčastnila na prijímacích pohovoroch na štúdiu na inej vysokej škole, na ktorú bola nakoniec prijatá na dennú formu bakalárskeho štúdia. Vychádzajúc z uvedeného, neobstoja odvolacie námietky navrhovateľky, že vyučovacieho procesu na vysokej škole v Olomouci sa riadne zúčastňovala do 20.06.2017. V tejto súvislosti odvolací súd poznamenáva, že nepostačuje sa len „zapisovať riadne na skúšky“ tak, ako to uvádzala navrhovateľka, tieto treba aj riadne vykonať a to isté platí aj o zápočtoch. Odvolací súd súhlasí s názorom, že úspešné nevykonanie skúšky nemôže byť samo osebe dôvodom pre aplikáciu ustanovenia § 75 ods. 2 Zákona o rodine. Avšak v danom prípade navrhovateľka v celom školskom roku vykonala úspešne len 1 skúšku, z celkového počtu kreditov 70 dosiahla len 2, a tieto jej výsledky jednoznačne odôvodňujú záver, že vyučovacieho procesu

sa riadne nezúčastňovala. Nedôvodná je aj jej námietka vplyvu prebiehajúceho súdneho konania na úspešnosť vyučovacieho procesu, pretože prvé pojednávanie bolo tak, ako to uviedol už okresný súd, nariadené až po ukončení skúšobného obdobia v zimnom semestri. Záver okresného súdu, že navrhovateľka si riadne neplnila svoje študijné povinnosti, je teda jednoznačne správny.

16. Odhliadnuc od uvedeného, odvolací súd sa stotožnil s názorom súdu prvej inštancie, že v časti posudzovaného obdobia, konkrétne od 01.03.2016 do 20.06.2016 je dôvod na zvýšenie výživného pre navrhovateľku, a to o sumu 50,- eur mesačne z dôvodu preukázaného zhoršenia zdravotného stavu na jej strane, s čím nepochybne súvisia vyššie výdavky. Navrhovateľka absolvovala operačný zákrok žíl, očné vyšetrenie a nákup okuliarov. Vezmúc v úvahu ďalšie zistené skutočnosti, príjem matky povinnej osoby, otca navrhovateľky, odvolací súd dospel k záveru, že za obdobie od 01.03.2016 do 20.06.2016 sú dané dôvody na zvýšenie výživného. Zároveň vyčíslil nedoplatok na zameškanom výživnom na sumu 150,- eur mesačne, ktorú uložil otcovi navrhovateľky zaplatiť navrhovateľke do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

17. Vo výroku ktorým súd prvej inštancie zvýšil výživné otcovi navrhovateľky na sumu 220,- eur mesačne s účinnosťou od 01.09.2016 do budúca, ako aj v súvisiacich výrokoch o zameškanom výživnom za obdobie od 01.09.2016 do budúca a vo výroku o trovách konania, odvolací súd rozsudok okresného súdu zrušil a v tomto rozsahu mu vec vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, pretože dokazovanie nebolo vykonané v rozsahu potrebnom pre prijatie záveru o zvýšení vyživovacej povinnosti otca navrhovateľky. Okresný súd sa dostatočným spôsobom nezaoberal tým, že od októbra 2016 majú byť navrhovateľkine potreby na štúdium aj živobytie uspokojované nielen z príspevkov matky, z výživného otca, ale aj titulom dávok sociálneho štipendia. Odvolací súd súhlasí so závermi okresného súdu, „...že ak je v možnostiach a schopnostiach povinného rodiča poskytovať vyššie výživné, nemôže byť povinnosť zabezpečiť výživu dieťaťa študujúceho na vysokej škole prenášaná na štát vo forme sociálneho štipendia... a že sociálne štipendium je plnením, ktoré je poskytované v prípade, ak výživu študenta na vysokej škole nie sú schopní zabezpečovať vzhľadom na výšku svojich príjmov rodičia...“ Na druhej strane ak teda príslušný orgán po posúdení všetkých relevantných podkladov (teda zrejme aj výšky príjmov rodičov) rozhodne o priznaní sociálneho štipendia, je potrebné pri posudzovaní pomerov na strane oprávneného na túto skutočnosť prihliadať. Je otázne, či môže prípadná zvýšená vyživovacia povinnosť otca v plnej miere nahradiť sociálne štipendium poskytované navrhovateľke, ak táto skutočnosť bude mať za následok zmenu rozhodnutia o priznaní sociálneho štipendia. V tejto súvislosti bude potrebné, aby sa súd prvej inštancie dôkladne oboznámil s dôvodmi rozhodnutia o priznaní sociálneho štipendia a následne po preverení aktuálnych pomerov tak navrhovateľky, ako aj jej otca opätovne vo veci rozhodne.

18. Pokiaľ otec vo svojich odvolacích námietkach uvádzal, že súd prvej inštancie mu porušil právo na spravodlivý proces, ktoré porušenie videl v spôsobe pojednávania a vykonávania dôkazov, k predmetnému odvolací súd poukazuje na tú skutočnosť, že námietky otca o zaujatosti vo veci konajúcej sudkyne už boli Krajským súdom v Žiline ako nadriadeným súdom posudzované. Nadriadený súd pritom dospel k záveru, že obsah predloženej námietky ilustruje skôr subjektívnu nespokojnosť predkladateľa námietky s faktom, že z iniciatívy dcéry je voči nemu vedené súdne konanie. Žiadna z ním namietaných skutočností nepredstavovala relevantný/kvalifikovaný exces z hraníc legitímneho procesného postupu, ktorý by umožnil dospieť k záveru o neštandardnosti postupu zákonnej sudkyne v posudzovanej veci.

19. Vo výroku, ktorým súd vzájomný návrh otca zamietol, zostáva rozsudok súdu prvej inštancie nedotknutý, keďže nebol napadnutý odvolaním.

20. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Žiline pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. (§ 419 CSP)

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,

- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n). (§ 421 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie. (§ 422 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné. (§ 423 CSP)

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde. (§ 427 ods. 1 a 2 CSP)

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania ustanovených v § 127 ods. 1 CSP (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpísania) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh). (§ 428 CSP)

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa. (§ 429 CSP)

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania. (§ 430 CSP)